ΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ALEX THURNEYSSEN

Ι. Ὁ Ἀλφτάνς Κορτὼ μὲ τὴν ὀρχήστρα

Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Ἀλφτάνς Κορτὼ ἔβασε στὴν τελευταία συναυλία της χαμημένης περιόδου τῆς ὀρχήστρας μας τὴν πανηγυρικώτερη ὀργανῶτα ποὺ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ἐπιθυμήσῃ.

Γιατί ἡ μοναδικὴ του τέχνη εἶς τὴ ἐρμηνεία τῆς ρωμαντικῆς μουσικῆς, ἐπραγματοποίησε εἰς τὰ δύο κονσέρτα Σοῦμαν καὶ Σοπὲν πραγματικὸς θρίαμβους, ποὺ ἄργησαν ἴσως τὶς δυνατώτερες ἐντυπώσεις.

Πραγματικῶς, δὲν γνωρίζω μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν τοῦ πιάνου κανένα ἄλλον, ποὺ ἀκροάσθηκε τόσο δαθειὰ καὶ τόσο ὁλόψυχα, μὲ τόσην αἰσχάπρνησιν — θὰ μποροῦσε νὰ πῶ — τὶς τριφερὲς, ἁπαλὲς γοητείας τοῦ ρωμαντικοῦ κόσμου τῶν ἤχων, κανένα ἄλλον ποὺ ἡ προσωπικότης του ξανεδείκνυε τόσον ἀποφασίτως, τόσον πλήρως τὸν ἑαυτόν της κανένα ἄλλον, ποὺ ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ συλλαμδάνῃ καὶ νὰ ἀποδίδῃ μὲ τὴν δεδικότητα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ δραματίζεται, τὸ πολυσύνθετο φυσικὸ περιεχόμενο τῆς μουσικῆς αὐτῆς μὲ ὅλες τὶς διαστοχώσεις καὶ τὶς διακλαδώσεις της.

Μὲ τὴ μονομανία ποὺ εἶναι τὸ κῦριο χαρακτηριστικὸ κάθε ἀληθινὰ δημιουργικοῦ ἀνθρώπου, πάλεψαν τὰ χέρια του σ' ὅλη του τὴ ζωὴ, γιὰ ν' ἀποκτήσουν τὴν ἰδιαίτερη τεχνικὴ ποὺ κατορθώνει νὰ ἐγάλῃ ἀπὸ τὸ πιάνο ὅ,τι καὶ ὅσο ἔχει σὲ χρῶμα καὶ ἐκφρασιν γιὰ νὰ τὸ κατασπήσῃ ἱκανὸ νὰ ὑπάρῃ ἠχητικὴ μορφὴ σὲ κάθε κάνωμα τῆς φαντασίας του. Μόνο ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ γαγνάς δτι ἡ μουσικὴ αὐτὴ, κάτω ἀπὸ τὰ χέρια του, γίνεται ἀπομάλυμα, ποὺ μᾶς δοηθεῖ νὰ κατακλύσωμε καὶ νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν φυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τῶν θαυμασιῶν αὐτῶν μουσικῶν ποιήσεων, σὰν νὰ μὴ μᾶς ἦταν ἔδεσες ἀλλὰ συγγενεῖς καὶ οἰκεῖες.

Ἡ ἐλεύθερη καὶ σχεδὸν αὐτοσχεδιαζόμενη πάντοτε ταχυσπορία του εἰς τὴν ἀπόδοσιν, θέτει τὸν διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας ποὺ τὸν συνοδεύει πρὸ διαφόρων καὶ ἀπικνιδύνων προδλημάτων. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τονισθῇ πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Οἰκονομίδη, δτι ἐξετέλεσε τὸ δυσκολώτατο καθῆκον του μὲ τρόπον ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ χαρακτηρισθῇ δποδειγματικὸς καὶ ἐξοντώνων ἀποτελεσματικώτατα τὴν προσοχητικὴ ἐπιτυχίαν τῆς μουσικῆς δραδυᾶς.

ΙΙ. Κάκια Σκληρεῦ

Εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνὶς καλλιτέχνις τοῦ «λίντερ» καὶ ἔτσι ἔρχεται τώρα εἰς τὴν χώρα τῶν θρύλων φωνῶν ὡς κληρονόμος καὶ διάδοχος ἑνὸς εἴδους ποὺ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Κάιτης Ἀνδρεάδου καὶ τὴν ἀπουσίαν τῆς Ἀλεξάνδρας Τριάντη κανεὶς δὲν ἀπεδείχθη τόσον κατάλληλος ἀπὸ τὴ Σκληρεύ.

Ὁ ἁπαλώτης χαρακτηριστικὸς τόνος μουσικῆς δομιτίσου, τοῦ αἰσχαστοῦ ἁπαλοῦ τῆς σοπράνου, ἡ θερμὴ αἰσθάνθηση μουσικότης της καὶ ὁ εὐγενικὸς διακριτικὸς τρόπος τῆς ἀποδόσεώς της δρίσκουν στὸν κόσμο τοῦ Lied μιὰ φυσικὴ ἀτμόσφαιρα δράσεως.

Ἔχει τὴν σπανίαν ἱκανότητα, ἐχι μόνον νὰ τραγουδῇ χωρὶς ἔκπλα ἕνα τραγοῦδι, ἀλλὰ πραγματικῶς νὰ τὸ ἐμφυχώνῃ, σὲ τρόπον, ποὺ οἱ λέξεις καὶ ἡ μουσικὴ νὰ ἀλληλοσυμπληρώνωνται καὶ νὰ ζωντανεύουν σὲ μιὰ ἀληθινὴ δημιουργικὴ ἑνότητα. Σέρει νὰ δάσῃ ἀληθινὰ πειστικὰ σὲ κάθε τραγοῦδι τὸ δικό του χαρακτῆρα καὶ νὰ προσαρμόσῃ τὴ φωνή της σὲ κάθε σθημα καὶ χρῶμα πρὸς κάθε ἀτμόσφαιραν αἰσθηματικήν. Κάθε φράσις της εἶναι κελασδουλισμένη ἔως τὶς λεπτομέρειές της, ἀπὸ χρωματισμοὺς προσεκτικὰ ἐξεταμένους στὴν ἐντύπωσι ποὺ δρήκαμε, ἄλλα ἔχουν δποληγοθῇ μὲ σκέψι καὶ φροντίδα καὶ διαπνέονται ἀπὸ ἕνα ἐαθὺ μουσικὸ αἰσθῆμα ποὺ κατακτᾷ ἀμέσως τὸν ἀκροατὴν μὲ τὴν φυσικὴ του δροσερότητα.

Στὰ τραγοῦδια τοῦ Σοῦμαν καὶ τοῦ Ρέγγερ ἔδωσε δ,τι καλλιτεχνικὸ εἶχε. Ἰδίως στὴ γοητευτικὴ σειρὰ τῶν τραγουδιῶν τοῦ τελευταίου, ποὺ ἔδωσε ἀλλοι σχεδὸν ἀγνωστος ἡ τέχνη της μὲ τὰ διακριτικὰ ἐξπρεσσίβο ἔφθασε σ' ἕνα πραγματικὸ καλλιτεχνικὸ ὕφος, ποὺ μετέδαλαν κάτι τὰ πολύτιμα μικρὰ πετράδια σὲ σπανία μουσικὴ ἁπλωσυνη, γιὰ τὴν ὁποίαν τὸ πιανὸ ἀκροατήριον ἐνθουσιᾶν γιὰ πάνω ἀπὸ τὴν φυσικὴ του ἀφορμή.

Ἡ λεπτὴ χαλοζωγισμένη καὶ διακριτικὴ συνοδεία στὸ πιάνο δπὸ τὸν Σπῦρο Φαραντάτο ἦταν ἕνα καλλιτεχνικὸ κατόρθωμα, ποὺ μόνον ἐπαίνους θὰ μποροῦσε ν' ἀποσπάσῃ.

ΙΙΙ. Συνθέσεις Ι. Παπαϊωάννου

Ἕνα πυκνὸ καὶ ἐκλεκτὸ ἀκροατήριο ἔσπασε στὴν πρόσκλησι τοῦ νεαροῦ συνθέτου, ποὺ παρουσιάσθηκε στὴ δημοσιότητα γιὰ πρώτη φορὰ μὲ συνθέσεις του.

Καθ' ὅσον ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ κρίνῃ ἀπὸ μίαν πρώτην ἀκρόασιν τῶν ἐκτελεθέντων ἔργων πρέπει νὰ χωρίσῃ ἀμφιδόλως περὶ μιᾶς ἀσυνήθους δημιουργικῆς ἱσχυρότος, ἡ ὁποία φυσικὰ εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῆς ζυμώσεως, πράγμα δέδαια δχι ἐκπληκτικὸ, λαμδανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς νεαρότητος ἡλικίας τοῦ συνθέτου.

Ὑπάρχουν ἐκεῖ, πρὸ πάντων εἰς τὴν σειρὰν τῶν προλογυτίων γιὰ πιάνο ἰδέες πραγματικὰ γοητευτικὲς στὴν ἠχητικὴ τους σύλληψι, ποὺ, παρὰ κάποιαν προσκόλλησι στὶς μουσικὲς σφαῖρες τοῦ ἀληγμονίου Ρίχαρ, μαστορεύν μιὰ ἐντελῶς ἰδιαίτερη αὐτόχθωνη ἰδιοφυΐα.

Βέδαια, πρὸς τὸ παρὸν ἡ μουσικὴ του δὲν εἶναι παρὰ σύνολον ἠχητικῶν ἐντυπώσεων πρὸ πάντων, ποὺ παρ' ὅλην τὴν χτυπητὴ τους γοητεῖα δὲν ἔχουν κάτι τὸ ἁπολύτως ὁρισθέτ: τὴ φόρμα. Ὅλα εἶναι ἐλαμένα χωρὶς ἐκλεκτικότητα, τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, σὰν ἕνα μωσαϊκὸ χωρὶς ἀπολύτατα τὸ αὐτὶ νοιμάζεται ἀπὸ τὴ διαρκῆ ἐναλλαγὴ ἠχητικῶν εἰκόνων, ποὺ γίνεται ἔτσι σὰν τύχῃ, χωρὶς σχέδιο, χωρὶς σκοπό.

Αὐτὸ λοιπὸν ποὺ πρέπει πρὸ πάντων νὰ μάθῃ ὁ νεαρὸς συνθέτης καὶ μάλιστα γρήγορα καὶ ριζικὰ εἶναι: ἡ ἀρχιτεκτονική. Νὰ μπορῇ κανεὶς ν' ἀκολουθήσῃ μιὰ ἰδέα, δηλαδὴ νὰ διακρίνῃ τὶς δυνάμεις τῆς κινήσεως ποὺ ἐνυπάρχουν σ' αὐτὴν καὶ νὰ τὶς τοποθετήσῃ τὴν μιὰ δοτερα ἀπὸ τὴν ἄλλην σὲ μιὰ λογικὴ σειρὰ καὶ σύμφωνα πρὸς τοὺς κανόνας, ποὺ θὰ πηγάζουν ἀπὸ τὴ δυναμικότητά τους, οὔτως ὥστε νὰ σχηματισθῇ μιὰ μεγάλη ἀνιαία γραμμή, σὰν ἕνα καλοσχεδιασμένο τόξον ποὺ τὰ περιχλείῃ ὅλα: Αὐτὸ ὀνομάζομεν ἀρχιτεκτονικὴ στὴ μουσική.

Καὶ χωρὶς ἀρχιτεκτονικὴν μένει ἡ μουσική, ὅπως ἄλλως τε καὶ κάθε ἄλλη τέχνη ἁπλῆς ἀντιλαστικῆς ὑφῆς, ἀνάμη καὶ ὅταν παρέχῃ ἰδέας μεγαλοφυεῖς.

Ἡ ἀπειθάρχητη μουσικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ Παπαϊωάννου ἔχει ἀνάγκην μιᾶς σκληρᾶς καὶ αὐστηρᾶς σχολῆς, ἂν δὲν ἐπιθυμῇ νὰ διατρέξῃ τὸν κίνδυνο νὰ μείνῃ προσκολλημένη στὸ στάδιον ἠχητικῶν προσπαθειῶν.

Πρέπει μόνον νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε τοῦτο: Τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἐξύπνησε καὶ ἡ συμπαθὴς ἐπιδοκιμασία ποὺ ἔτυχε εἰς τὴν πρώτην του ἐμφάνισιν νὰ τὸν ὑθήσουν νὰ κάνῃ τὸ καθῆκον του ἀπέναντι τοῦ ταλέντου ποὺ τοῦ ἐχάρισαν ὁ φόδος! Δηλαδὴ: ν' ἀποκτήσῃ ταχυκίνητο μὲ δάσεις στερεὰς καὶ νὰ διεκαιθῇ ἀπὸ τὰ μεγάλα ὑποδείγματα τοῦ κλασσικισμοῦ πῶς γίνονται τὰ μεγάλα ἔργα μὲ τὰ ἁπλούστατα τῶν μέσων.

Ιγ. Συναυλία τοῦ Ἀρχαιοφίλου Ὁμίλου Ἐνδρεμῶν

Ὁ ἀνωτέρω ὅμιλος συνεκέντρωσε τὴν παρελθοῦσαν ἑδδομάδα τὰ πολυάριθμα μέλη του καὶ τοὺς φίλους του εἰς τὸ «Ὀλύμπιον» σὲ μιὰ συναυλία, ἡ ὁποία αὐτωνύχῳ ἐξέφυγε ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τῶν καλλιτεχνικῶν συγκεντρώσεων ποὺ ὀργανώνονται ἀπὸ διαφόρους ὁμίλους.

Τὸ ἀξιόλογον εἶναι δτι εἶχαν ἐξασφαλίσει ἀπὸ τὴν κόκλον τῶν δοκιμασμένων καθηγητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὡδείου τὶς καλύτερες δυνάμεις καὶ συνέθεσε ἕνα πρόγραμμα ποὺ μὲ ἐπιτηδειότητα, ἀλλὰ καὶ ἁπλότητα αὐστηρᾶ ἐξυφαίνῃ καλλιτεχνικὴν ἐκλεκτικότητα, ἀλλὰ καὶ ἀδιάστικτον ποικιλίαν.

Ἡ Ν. Σπηλιοπούλου - Φραγκιᾶ ποὺ ἐθρυλήθηκε πάλι μὲ τὴν ὡραίαν φωνὴν της τὰ τραγοῦδια τοῦ Σοῦμαν, τοῦ Φωρέ, τοῦ Φάλλα, τοῦ Πετρίδη καὶ τοῦ Νεζερίτη.

Ἡ Λίτσα Παπᾶ, τῆς ὁποίας ἡ θαυμάσιος, θερμὸς καὶ τόσο φυσικὸς τόνος εἶς τὸ διολὶ συνεκένωσε ὁλόψυχα εἰς τὸ λάρυγκο τῶν Θερμοπυλῶν—Κόρτι καὶ ἀπέδειξε δλην τὴν διολιστικὴν ἱκανότητα μὲ τὴν ἐὐφράτων ποὺ ἀπέδωσε στὸν Ραδὶλ, στὴν Μαζοῦρκα τοῦ Βιενιάφσκι καὶ στὴν Ρομάνς Ἀνταλοῦζ τοῦ Σαρασάτε.

Ἡ Καίτη Ἀναστασάκη, ποὺ σὲ μεταδίδες τοῦ Σοδημπερτ καὶ στὸν Βάλς νὰ Κουνὲρ τοῦ Χάζελμαν ἀπέδειξε δλας τὶς ἠχητικὲς δυνατότητες τῆς Ἀρπας, μὲ μίαν ἐξαιτοεργίαν ποὺ ἐκίνησαν πραγματικὸς τὸν ἐκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν.

Ἡ Δ Ζάχου - Καμπακόδα, ποὺ μὲ τὴν διακριτικήν της μουσικότητα στὴ συνοδεία τραγουδιῶν καὶ διολιοῦ ἀπέδειξεν δτι ἐξελίσσεται σὲ μίαν ἀπὸ τὶς καλλιτέρες συνοδούς.

Καὶ, τέλος, ἡ Α. Σταματοπούλου, μία νεαρὰ πιανιστικὴ ἱκανότης, ποὺ λίγο δποσχομένη, τὴν σχολὴς τοῦ Λόιν Μαχχαρίτη, ἡ ὁποία μὲ ἔργα Σοπέν, Λίστ, Μαχχαρίτη, Ριάδη καὶ Ραδὰλ ἀπέδειξεν δτι δὲν εἶναι μόνον μία πιανίστα μὲ ὁρμὴ καὶ ζωὴ στὶς ταχυκίνητ της, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος μουσικὸς καὶ δαθὺς στὸ αἰσθῆμα, ποὺ ξέρει νὰ ἐμφυχώνῃ τὴν μουσικὴν, τὴν ὁποίαν ἀναλαμδάνει ν' ἀποδώσῃ.

Εἶναι φυσικὸν, δτι ὅλοι οἱ ἐκτελεστὲ ἔγιναν ἀντικείμενον θερμοτάτων ἐνδείξεων ἐκ μέρους τοῦ πολυαρίθμου κοινοῦ.

Alex Thurneyssen

—★—